

Inspiracją do wytyczenia ścieżki edukacyjnej na Bazaltową Górę był sporządzony w 2005 r. przez mieszkańców Paszowic „Program odnowy wsi”. Wśród zawartych w nim wielu pomysłów była również propozycja zagospodarowania turystycznego znajdujących się tuż obok wsi: wieży widokowej oraz wyrobiska po byłej kopalni na Bazaltowej Górze – wygasłym wulkanie – oraz wypromowania ich jako lokalnych atrakcji. Podczas katalogowania walorów miejscowości odkryto też tzw. Grotę Pustelnika, uznając ją za jedną z ciekawostek lokalnych.

Wieś Paszowice leży na granicy dwóch wielkich krain geograficznych: Sudetów Zachodnich i Niziny Śląskiej, na obrzeżach Parku Krajobrazowego „Chełmy”, w pobliżu jednej z jego największych atrakcji – Małych Organów Myśluborskich. Mimo tego korzystnego położenia sama miejscowość i jej okolice nie są postrzegane jako atrakcyjne turystycznie, a nawet sami mieszkańcy nie znają w pełni jej walorów kulturowych, przyrodniczych i krajobrazowych. Chcąc zmienić tę niekorzystną sytuację Gminny Ośrodek Kultury w Paszowicach opracował koncepcję ścieżki edukacyjnej na Bazaltową Górę. Projekt pod nazwą „Wędrowanie po wulkanie” zyskał uznanie Fundacji Partnerstwo dla Środowiska, która przyznała dofinansowanie na jego realizację.

Nasze „Wędrowanie po Wulkanie” ścieżką przyrodniczo-kulturową (dł. 10 km) rozpoczynamy przy Gminnym Ośrodku Kultury (1) w Paszowicach – malowniczej wsi na obrzeżach Parku Krajobrazowego „Chełmy”. Paszowice są wsią gminną, jedną z najdłuższych w

Polsce – mają ok. 7 km długości – i nie pozbawioną atrakcji: są tu dwa kościoły pw. św. Trójcy, z XIV i XVIII

wieku. Na wieży młodszego z nich jest kolonia nietoperzy gat. nocek duży. Droga koło stadionu LKS RATAJ wędrujemy zgodnie z żółtymi znakami wśród pól w kierunku wzniesienia Bazaltowej Góry (367 m n.p.m.), przekraczając uskoki brzeżny, oddzielający Nizinę Śląską od Sudetów Zachodnich. Wspinaczkę urozmaici nam wspaniała przyroda, w tym najlepiej wykształcona na Pogórzu Kaczawskim i unikalna w skali europejskiej ciepłolubna dąbrowa brekinio-wa (2).

Ekosystem ten wykształcił się w szczytowej partii góry; drzewostan tworzy dąb bezszypułkowy (*Quercus petrae*) z domieszką jarzębu brekinii (*Sorbus torminalis*). Brekinia, oprócz limby, cisa, brzozy ojcowskiej i jarzębu szwedzkiego, jest jednym z pięciu gatunków

Ścieżka powstała w ramach programu:

Partnerzy programu:

Partnerzy projektu:

Szkoła Podstawowa im. Wł. Broniewskiego w Paszowicach

Powiatowe Zrzeszenie LZS w Jaworze

Rada Sołecka Wsi Paszowice

Patronat medialny:

Jaworska

Wydawca:

Gminny Ośrodek Kultury w Paszowicach

59-411 Paszowice 142
tel./fax (076) 870-11-13
e-mail: gok@paszowice.pl
http://gok.paszowice.pl

Tekst: Małgorzata Świdowska,
Edward Wiśniewski

Zdjęcia i mapa: Emil Golonka

podlegających w Polsce ochronie gatunkowej.

Na szczycie Bazaltowej Góry wznosi się wieża widokowa z 1906 roku (3), wpisana do rejestru zabytków. Budowla ma kształt trzech nałożonych na siebie brył zbliżonych do

walca, a wykonano ją z łamanego kamienia bazaltowego. Do wnętrza prowadzi gotycyzujący portal w obramieniu z cegły klinkierowej, a wieńczy ją platforma widokowa podtrzymywana krenelażem na kroksztynach. Na 9. stopniu (licząc od dołu) na podstopnicy wykuto datę i inicjały: 1906 W.L.

Drzewa przesłaniają widok z tej niewysokiej, bo 10-metrowej budowli, lecz ten niedostatek rekompensuje nam punkt widokowy nad wyrobiskiem bazaltu (4), z którego rozciąga się widok na Równinę Jaworską, Wzgórza Strzegomskie, Ślężę, Góry Sowie i Kamienne. Dalej ścieżka prowadzi wzdłuż krawędzi wyrobiska, gdzie podziwiamy komin wulkaniczny (5). Bazaltowa Góra jest to bowiem czop komina wulkanicznego, w którym zakrzepła lava sprzed 14 milionów lat,

Wędrowanie po wulkanie

z okresu trzeciorzędowego, jako relikwium wulkanizmu zwanego fałdowaniem alpejskim. Wulkanizm ten związany jest ze strefą tektonicznego uskoku brzeżnego sudeckiego, obecnie wyraźnie oddzielającego Sudety od Przedgórze Sudeckiego. W odsłonięciach ściany skalne tworzą słupy bazaltowe o sześciobocznym zarysie, u podnóża przykryte gruzami i rumoszem skalnym. W świeżym przełomie skały widoczne są gniazda mineralne o zielonkawym zabarwieniu – to prakryształ oliwinu. Na powierzchni bloków zauważa się zatopione w bazalcie fragmenty innej skały – zieleńca. Istnieją przypuszczenia, że Bazaltowa Góra mogła być przedchrześcijańskim miejscem kultu i identyfikowana bywa z górą wymienioną w 1202 roku jako Brocz. Po krótkim wypoczynku u podnóża Bazaltowej ruszamy dalej w kierunku Kłonic, aby odwiedzić Pustelnika, a raczej zobaczyć grotę, w której dawniej mieszkał (6). Z oględzin wynika, że nie jest to twór naturalny. Mieszkańcy Paszowic twierdzą, że kiedyś żył tu pustelnik. Czy naprawdę?

Swoją wędrówkę kończymy podziwiając panoramę Jawora przy nowo powstającym osiedlu domków w Kłonicach. Schodzimy w dół drogą pomiędzy zabudowaniami Paszowic na miejsce startu – parking przy GOKu. Po drodze mijamy najładniejszy ogródek w powiecie jaworskim (nr posesji 180). Bardziej wytrwali mogą wspiąć się na szczyt Radogostu i tam z wieży widokowej obejrzeć panoramę Karkonoszy.